

Правління Національного банку України

ПОСТАНОВА

03 березня 2015 року

№ 157

м. Київ

Про внесення змін до Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період

Відповідно до статей 7, 33 та 56 Закону України “Про Національний банк України” та з метою безперервного забезпечення економіки готівковими коштами в умовах особливого періоду Правління Національного банку України **постановляє:**

1. Унести зміни до Положення про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі в особливий період, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 12 лютого 2004 року № 46, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 лютого 2004 року за № 257/8856 (зі змінами), виклавши його в новій редакції, що додається.

2. Департаменту грошового обігу (Зайвенко В. П.) довести зміст цієї постанови до відома територіальних управлінь та Операційного департаменту Національного банку України та банків України для використання в роботі.

3. Контроль за виконанням цієї постанови покласти на заступника Голови Національного банку України Смолія Я. В.

4. Постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного опублікування.

Голова

В. О. Гонтарева

Інд. 11-1

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Правління
Національного банку України
від 12 лютого 2004 року № 46
(у редакції постанови Правління
Національного банку України
від 03 березня 2015 року № 157)

Положення
про організацію готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у
банківській системі в особливий період

I. Загальні положення

1. Це Положення розроблено згідно з вимогами Конституції України, Законів України “Про оборону України”, “Про правовий режим воєнного стану”, “Про Національний банк України”, нормативно-правових актів Національного банку України (далі – Національний банк), які регламентують організацію роботи банківської системи в надзвичайному режимі, роботу банків з організації готівкового обігу і ведення емісійно-касових операцій у банківській системі та касових операцій суб’єктів господарювання.

2. Метою розроблення цього Положення є забезпечення стабільної роботи банківської системи України з готівкою в умовах особливого періоду та безперервного забезпечення економіки, особливо з’єднань, військових частин, підрозділів Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України, Адміністрації Державної прикордонної служби України (далі – збройні формування), готівковими коштами.

3. Це Положення визначає основні вимоги до організації роботи з готівкою Операційного департаменту, територіальних управлінь Національного банку (далі – територіальні управління) та банків, залучених до роботи в особливий період за відповідним рішенням Національного банку (далі – уповноважені банки).

Вимоги цього Положення або окремих його норм за відповідним рішенням Правління Національного банку можуть використовуватися в діяльності Національного банку, територіальних управлінь, банків і суб’єктів господарювання в умовах роботи в надзвичайному режимі.

В умовах особливого періоду директор Операційного департаменту, керівники територіальних управлінь, уповноважених банків вживають заходів і безпосередньо відповідають за організацію роботи та створення належних умов

для повної схоронності всіх цінностей у грошових сховищах та оборотній касі, касах банків і банкоматах.

4. Для забезпечення зберігання цінностей на час особливого періоду територіальні управління на підставі переліку банків України, визначених рішенням Правління Національного банку уповноваженими банками, визначають наявність у цих банках (філіях, відділеннях) області грошових сховищ із класом опору не нижче ніж V за ДСТУ 4012.1 (крім сейфів) у кількості та площі, достатніх для можливого розміщення готівки територіального управління під час дії особливого періоду. У разі потреби тимчасового розміщення готівки згідно з розпорядчим документом Національного банку територіальні управління укладають з такими банками договори про тимчасове розміщення готівки.

5. Департамент грошового обігу визначає перелік територіальних управлінь, у яких є відповідні, належним чином обладнані площі грошових сховищ для зберігання в них необхідних обсягів готівки під час дії особливого періоду.

У разі неможливості розміщення всіх необхідних обсягів готівки в грошових сховищах територіальних управлінь, за умови забезпечення виконання вимог щодо організації охорони грошових сховищ Національного банку дозволяється розміщення готівки в грошових сховищах уповноважених банків не нижче ніж IX класу опору за ДСТУ 4012.1, а за відсутності або недостатності таких площ, як виняток, можливе розміщення готівки в грошових сховищах уповноважених банків не нижче ніж V класу опору за ДСТУ 4012.1 (крім сейфів).

6. Банки, які у зв'язку із введенням особливого періоду зупинили або припинили свою діяльність, зобов'язані вивезти в повному обсязі готівку із сховищ цінностей до визначених територіальних управлінь у терміни, установлені рішенням Національного банку. Інформація про перелік визначених територіальних управлінь доводиться Національним банком до відома банків.

Вивезення готівки здійснюють підрозділи перевезення цінностей територіальних управлінь, Центрального сховища Національного банку (далі – Центральне сховище) згідно з окремими розпорядженнями Національного банку, підрозділи інкасації визначених державних банків за договорами або власні підрозділи інкасації банків (філій, відділень).

7. З дати введення особливого періоду Операційний департамент та територіальні управління припиняють реалізацію пам'ятних та інвестиційних монет України, сувенірної продукції, а також забезпечують протягом трьох робочих днів повернення пам'ятних монет України, переданих Операційним департаментом і територіальними управліннями без попередньої оплати банкам (філіям, відділенням), організаціям та установам, а також інвестиційних монет України, переданих територіальними управліннями банкам на реалізацію без попередньої оплати.

II. Забезпечення потреб економіки готівкою в національній валюті. Формування резервних фондів національної валюти та організація емісійних операцій в особливий період

1. В умовах особливого періоду для забезпечення потреб економіки в готівкових коштах залучаються як резервні фонди готівки в Центральному сховищі, так і запаси готівки в грошових сховищах територіальних управлінь.

2. Департамент грошового обігу в умовах особливого періоду щомісяця перевіряє достатність резервних фондів для забезпечення потреб економіки в готівці та в разі потреби вносить пропозиції на розгляд Правління Національного банку щодо обсягів друкування банкнот за всіма або кожним окремим номіналом на Банкотно-монетному дворі для поповнення резервних фондів.

Пропозиції щодо зміни обсягів друкування банкнот розробляються Департаментом грошового обігу на підставі оперативної інформації стосовно змін тенденцій попиту на банкноти (у розрізі номіналів), з урахуванням наявних запасів банкнот у резервних фондах та використання або поповнення стратегічного запасу банкнот.

В умовах особливого періоду використання стратегічного запасу банкнот здійснюється відповідно до розпоряджень Голови Національного банку (або особи, яка його заміщує) або заступника Голови Національного банку, який згідно з розподілом функціональних обов'язків здійснює загальне керівництво Департаментом грошового обігу (або особи, яка його заміщує), за відповідними поданнями Департаменту грошового обігу.

3. У разі прийняття рішення про припинення виробництва банкнот та/або монет задоволення заявок територіальних управлінь на підкріплення банкнотами та/або монетами Департамент грошового обігу здійснює в межах їх залишків у Центральному сховищі та інших територіальних управліннях.

Територіальні управління разом з уповноваженими банками проводять організаційні заходи із залучення до кас банків банкнот та монет і їх повернення до кас територіальних управлінь для подальшого їх перерозподілу.

4. Територіальні управління в умовах особливого періоду зобов'язані постійно аналізувати і контролювати запаси готівки в грошових сховищах з метою забезпечення потреб області в готівкових коштах та в установлені терміни подавати заявки Департаменту грошового обігу на їх поповнення. У разі необхідності заявки можуть подаватися в оперативному порядку без дотримання терміну їх подання, визначеного нормативно-правовим актом Національного банку з організації емісійно-касової роботи в системі Національного банку.

Керівники територіальних управлінь та начальники підрозділів готівкового обігу і касових операцій зобов'язані забезпечити наявність у сховищах банкнот і монет у необхідних обсягах з урахуванням ситуації, що

складається. Підкріплення запасів готівки в грошових сховищах територіальних управлінь в особливий період здійснюється з резервних фондів або із запасів готівки інших територіальних управлінь на підставі емісійних дозволів, наданих Департаментом грошового обігу.

5. У разі прийняття рішення Правлінням Національного банку про припинення в особливий період діяльності відповідного територіального управління або його евакуації готівка перевозиться до іншого територіального управління або до Центрального сховища на підставі емісійних дозволів, наданих Департаментом грошового обігу.

Вивезення запасів готівки здійснюється від вищих номіналів банкнот до нижчих з урахуванням вантажності транспортних засобів. За наявності вільної вантажності в транспортних засобах здійснюється вивезення монет від вищих до нижчих номіналів.

Інші цінності (у тому числі пам'ятні та інвестиційні монети, сувенірна продукція України) перевозяться до іншого територіального управління або до Центрального сховища на підставі окремих розпорядчих документів Національного банку.

Підрозділ, який здійснюватиме перевезення цінностей, визначається з урахуванням ситуації в областях. З метою мінімізації ризиків щодо збереження готівки та інших цінностей керівники територіальних управлінь вирішують питання про необхідність залучення до супроводження правоохоронних органів та/або інших збройних формувань.

За відсутності в територіальному управлінні підрозділу перевезення цінностей вивезення готівки здійснює той підрозділ, що здійснює доставку готівки, або інший підрозділ перевезення цінностей Національного банку.

6. У разі неможливості подання заявок на підкріплення готівкою та вивезення її надлишків, подання звітності та направлення одержувачам і відправникам відповідних емісійних дозволів засобами автоматизованих систем обробки інформації виконання цих функцій здійснюється за допомогою електронної пошти, телефонного зв'язку (телефонограмами) або інших альтернативних засобів. Підготовка документів та облік операцій з готівкою в банках, територіальних управліннях здійснюється іншими альтернативними засобами або в ручному режимі на паперових носіях. Бланки первинних, облікових та розпорядчих документів в необхідній кількості мають бути завчасно підготовлені відповідно до зразків, визначених нормативно-правовими актами Національного банку.

Усі територіальні управління в умовах особливого періоду зобов'язані щотижня подавати звіт про рух готівки та інформацію про залишки готівки в запасах готівки Департаменту грошового обігу за допомогою електронної пошти, телефонного зв'язку (телефонограмами) або інших альтернативних засобів. Звіт про рух готівки та інформація про залишки готівки надаються загальними сумами в розрізі індексів, а в разі потреби – у розрізі номіналів.

7. Територіальні управління розробляють та мають забезпечити залежно від обсягів готівки, що зберігаються в грошових сховищах, незменшуваний мобілізаційний запас для забезпечення оброблення та транспортування готівки (мішки інкасаторські, пломби, шпагат банківський тощо), обладнання та/або засоби для пошкодження готівки, паливно-мастильні матеріали для перевезення цінностей автотранспортом відповідно до визначених маршрутів та з урахуванням вимог пункту 5 цього розділу.

8. В умовах особливого періоду Операційний департамент та територіальні управління, Центральне сховище та Головне господарське управління Національного банку для забезпечення організації безперебійної роботи з готівкою та іншими цінностями, створення належних умов для їх транспортування, перевезення та зберігання здійснюють закупівлю товарів, робіт і послуг відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань закупівель.

9. Операційний департамент та територіальні управління, Центральне сховище передають один комплект дублікатів ключів від усіх грошових сховищ та сейфів на тимчасове зберігання до Департаменту банківської безпеки з оформленням такого передавання в установленому порядку.

У разі загрози незаконного проникнення сторонніх осіб до будівлі територіального управління, Національного банку чи Центрального сховища матеріально відповідальні особи грошових сховищ мають вжити заходів щодо закриття та опечатування грошових сховищ, здавання їх під охорону, а керівник територіального управління, директор Операційного департаменту чи Центрального сховища зобов'язані забезпечити пошкодження та/або знищення ключів та кодів від грошових сховищ та ґратчастих дверей.

Пошкодження/знищення ключів від грошових сховищ та ґратчастих дверей здійснюється в присутності відповідної комісії визначеною керівником територіального управління, директором Операційного департаменту чи Центрального сховища особою в механічний або хімічний спосіб, а коди знищуються шляхом їх блокування адміністратором або через механічне руйнування блоку вводу кодів.

III. Організація роботи з готівкою в територіальних управліннях та уповноважених банках в особливий період

1. Касові операції в особливий період виконуються лише територіальними управліннями та уповноваженими банками.

2. Основними завданнями уповноважених банків щодо організації готівкового обігу і здійснення касових операцій в особливий період є:

повне і своєчасне забезпечення потреб збройних формувань, підприємств, організацій і населення в готівкових коштах;

виконання бюджетних доручень щодо безперебійної видачі готівки підрозділам збройних формувань;

максимальне залучення до уповноважених банків готівкових коштів з усіх можливих джерел, прискорення їх обігу;

сприяння дотриманню суворого режиму економного використання коштів і зміцненню фінансової та платіжної дисципліни;

скорочення використання готівки в розрахунках за товари і послуги та введення в разі потреби обмежень на здійснення розрахунків готівкою;

документальне оформлення руху готівки в операційній касі та повне і своєчасне відображення касових операцій у бухгалтерському обліку;

створення безпечних умов роботи з готівкою та її зберігання.

3. Територіальні управління після введення особливого періоду укладають з уповноваженими банками додаткові угоди до договорів про касове обслуговування. Підкріплення територіальними управліннями під час особливого періоду уповноважених банків готівкою для подальшої її видачі підрозділам збройних формувань здійснюється безкоштовно за умови отримання відповідної суми з кореспондентських рахунків уповноважених банків. У разі неможливості надходження безготівкових коштів за готівку територіальні управління здійснюють підкріплення готівкою уповноважених банків, а в подальшому вживають заходів для забезпечення надходження (договірного списання) таких коштів.

Видача готівки уповноваженими банками в особливий період збройним формуванням здійснюється безкоштовно.

У разі виникнення питання безпосереднього касового обслуговування територіальними управліннями збройних формувань без залучення уповноважених банків такі послуги мають надаватися безкоштовно за окремим рішенням Правління Національного банку за умови отримання відповідної суми з рахунку Державного казначейства України.

4. Касові операції в територіальних управліннях та уповноважених банках проводяться на підставі документів, оформлених засобами системи автоматизації банку (далі – САБ). У разі неможливості використання САБ оформлення касових документів та облікових регістрів здійснюється вручну на паперових носіях.

5. Операції з готівкою в післяопераційний час, у вихідні та святкові дні здійснюються з оформленням касових документів за поточною датою здійснення операцій із зазначенням часу або напису чи штампа “вечірня” або “післяопераційний час” та відображенням у внутрішньому обліку, а в бухгалтерському обліку в перший операційний день, що настає за датою виконання операцій.

6. Територіальні управління здійснюють приймання та видачу готівки інкасаторам за окремими графіками з урахуванням оперативної ситуації та потреб у готівці в області.

7. Уповноваженим банкам забороняється накопичувати готівку у сховищах цінностей понад розмір, що має забезпечувати поточні потреби під час здійснення операцій з готівкою. Перерозподіл уповноваженими банками готівки в межах своєї мережі, а також продаж її іншим уповноваженим банкам здійснюється лише за погодженням із територіальними управліннями. Форма погодження та порядок його доведення до уповноваженого банку визначаються територіальним управлінням залежно від ситуації, що склалася.

8. Організація технологічних процесів оброблення готівки в особливий період має ґрунтуватися на підставі наявних (на час оголошення особливого періоду) виробничих потужностей з використанням ручних та автоматизованих технологій, а також з урахуванням умов щодо енергопостачання.

9. За відсутності умов щодо забезпечення технічних засобів оброблення готівки електроживленням оперативно мають бути вжиті заходи щодо переходу на використання ручних технологій та забезпечення зберігання наявних технічних засобів оброблення готівки.

10. В умовах особливого періоду за наявності обставин, що унеможливають функціонування відокремлених підрозділів уповноважених банків на окремій території, уповноважені банки з метою забезпечення безперебійного обслуговування невідкладних фінансових потреб збройних формувань, підприємств, організацій та населення можуть організовувати в структурі банку/філії/відділення власні мобільні підрозділи відповідно до вимог Порядку банківського обслуговування мобільними підрозділами банку військових частин, суб'єктів господарювання, населення в разі запровадження надзвичайного режиму роботи, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 17 вересня 2014 року № 578/ДСК Літер "В".

IV. Порядок проведення утилізації не придатних до обігу банкнот гривні в умовах особливого періоду

1. Територіальні управління перед утилізацією обробляють пачки не придатних до обігу банкнот, прийнятих від уповноважених банків, з дотриманням вимог нормативно-правових актів Національного банку щодо порядку оброблення банкнот (монет) національної валюти. У разі оброблення банкнот із застосуванням автоматизованих систем з установленими шредерами утилізація зношених банкнот здійснюється на місцях.

2. Територіальні управління в разі неможливості утилізації не придатних до обігу банкнот на місцях здійснюють їх утилізацію на підприємствах,

визначених Національним банком, на підставі укладеного договору про проведення утилізації. Графіки завезення не придатних до обігу банкнот на такі підприємства для їх утилізації територіальні управління складають за місцезнаходженням підприємства та погодженням із керівництвом цих підприємств.

Якщо провести утилізацію не придатних до обігу банкнот на підприємствах немає змоги, то Правління Національного банку приймає рішення про їх утилізацію іншими прийнятними способами.

3. Територіальні управління для забезпечення належної організації та проведення утилізації не придатних до обігу банкнот створюють комісію з утилізації не придатних до обігу банкнот (далі – комісія). Персональний і кількісний склад визначається керівником територіального управління (або особою, яка виконує його обов'язки) та затверджується наказом. Головою комісії призначається керівна особа територіального управління, до повноважень якої належить організація касової роботи. До складу комісії також включається представник органів Міністерства внутрішніх справ України (за згодою). У разі тимчасової відсутності одного з членів комісії до наказу про створення комісії вносяться відповідні зміни. У наказі визначаються строк роботи комісії, повноваження, функції та відповідальність кожного члена комісії. Від моменту приймання інкасаторами не придатних до обігу банкнот від матеріально відповідальних осіб до їх повної утилізації присутність усіх членів комісії є обов'язковою.

До роботи комісії обов'язково залучаються інкасатори, на яких покладаються функції з приймання, доставляння до місця утилізації та безпосередньо утилізації переданих пачок не придатних до обігу банкнот, із покладанням повної колективної матеріальної відповідальності за незабезпечення схоронності довірених цінностей до їх повної утилізації.

З метою забезпечення повної утилізації не придатних до обігу банкнот на підприємстві, що здійснює їх утилізацію, видається наказ, згідно з яким призначаються спеціалісти підприємства, відповідальні за проведення повної утилізації та дотримання відповідного технологічного режиму, які разом із членами комісії підписують акт про утилізацію не придатних до обігу банкнот, що підтверджує завершення утилізації не придатних до обігу банкнот на підприємстві (за офіційним узгодженням територіального управління з керівництвом підприємства, передбачивши це в договорі про проведення утилізації).

4. Підрозділ перевезення цінностей територіального управління (Центрального сховища) здійснює доставку не придатних до обігу банкнот на підприємство для утилізації.

5. Територіальне управління (Центральне сховище) для супроводження та забезпечення охорони протягом усього процесу утилізації на підприємстві не

придатних до обігу банкнот укладає договір із відповідними підрозділами Міністерства внутрішніх справ України або іншими збройними формуваннями.

6. На кожну операцію з утилізації на підприємстві не придатних до обігу банкнот готується розпорядження про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації за підписом керівника територіального управління та начальника підрозділу готівкового обігу і касових операцій або їх заступників, у якому, зокрема, зазначаються вид (індекс) та номінал, сума за кожним номіналом та загальна сума, кількість місць, номер грошового сховища, з якого мають видаватися не придатні до обігу банкноти, прізвища бригади інкасаторів, які мають отримати банкноти для утилізації та доставити їх до підприємства, прізвища членів комісії, які мають бути присутніми на утилізації.

7. Видача матеріально відповідальними особами бригаді інкасаторів не придатних до обігу банкнот для їх перевезення до місця утилізації проводиться в присутності всіх членів комісії за розпорядженням про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації на підставі видаткового ордеру та опису (додаток 1). Примірники видаткового ордеру засвідчуються підписами матеріально відповідальних осіб, працівників, які здійснюють бухгалтерський облік та контроль за бухгалтерським обліком, один з яких передається для контролю за відображенням (проведенням) операції в підсистемі “Емісійний день банку”.

Матеріально відповідальні особи складають опис у двох примірниках, у якому зазначаються номер і дата розпорядження про відправлення не придатних до обігу банкнот для утилізації.

Один примірник опису використовується бригадою інкасаторів для приймання не придатних до обігу банкнот і після виконання завдань передається до підрозділу перевезення цінностей територіального управління (Центрального сховища), інший – залишається в територіальному управлінні в документах дня разом із видатковим ордером.

8. Бригада інкасаторів здійснює приймання не придатних до обігу банкнот відповідно до вимог нормативно-правових актів Національного банку з питань перевезення валютних цінностей. Після приймання не придатних до обігу банкнот бригада інкасаторів розписується в описі. Перевезення не придатних до обігу банкнот до місця утилізації здійснюється в опломбованих мішках (касетах).

9. Після перевірки членами комісії цілісності доставлених мішків (касет), пломб, якими вони опломбовані, їх відповідності даним опису бригада інкасаторів розкриває мішки (касети) з не придатними до обігу банкнотами та перевіряє загальну суму за пачками з даними ярликів (супровідних ярликів) без перевірки кількості корінців. Після перевірки не придатні до обігу банкноти утилізуються.

10. Члени комісії мають стежити за технологічним процесом утилізації банкнот до їх повної переробки.

11. Після утилізації чергової партії не придатних до обігу банкнот складається акт про утилізацію не придатних до обігу банкнот (додаток 2) у двох примірниках за підписами всіх членів комісії та спеціалістів підприємства, відповідальних за проведення повної утилізації та дотримання відповідного технологічного режиму. Перший примірник – надсилається до Департаменту грошового обігу, а другий – залишається в територіальному управлінні для відображення в бухгалтерському обліку та в підсистемі “Емісійний день банку”.

V. Особливості організації роботи з готівкового обігу уповноваженими банками та ведення касових операцій підприємствами, організаціями та фізичними особами-підприємцями в особливий період

1. У разі потреби Національний банк може змінювати критерії зношеності банкнот, зобов'язувати уповноважені банки здавати готівку до територіальних управлінь та вводити обмеження на зняття готівки підприємствами, організаціями, фізичними особами-підприємцями та населенням з поточних і вкладних рахунків.

2. В умовах особливого періоду підприємства, організації узгоджують з обслуговуючим банком розрахунок ліміту залишку готівки в касі. Ініціатором процедури узгодження є обслуговуючий банк. Для підприємств, організацій, які не узгодили з банком такий розрахунок, зазначений ліміт має вважатися нульовим, а не здана підприємством, організацією на кінець робочого дня готівка – понадлімітною.

3. Готівкові кошти, що надходять до кас підприємств, організацій мають здаватися ними в повному обсязі (крім випадків, передбачених у пунктах 5 та 8 цього розділу) до уповноваженого банку в порядку і строки, що узгоджені з банком, і зараховуватися на їх поточні рахунки не пізніше наступного робочого дня.

В особливий період підприємства, організації переглядають порядок і строки здавання виручки з метою максимального залучення готівки до кас уповноважених банків.

4. Уповноважені банки для забезпечення своєчасного здавання виручки та дотримання лімітів залишку готівки в касах підприємств, організацій мають забезпечувати роботу в операційний та післяопераційний час, вихідні та святкові дні. У разі надходження виручки в операційний час вона має бути зарахована на поточні рахунки клієнта в той самий день, а в післяопераційний час, вихідні та святкові дні – не пізніше наступного робочого дня.

5. Підприємства та організації не мають права накопичувати у своїх касах готівку для здійснення майбутніх витрат (у тому числі на заробітну плату, виплати соціального характеру) до встановленого строку їх виплати.

Підрозділи збройних формувань на період виконання їх особовим складом завдань за межами пунктів постійної дислокації мають право зберігати в касах готівку, що одержана в уповноважених банках для виплати особовому складу грошового забезпечення, понад установлений ліміт каси протягом 10 робочих днів, включаючи день одержання готівки в банку.

Підприємства роздрібної торгівлі, громадського харчування, надання послуг, а також інші підприємства та організації, до каси яких постійно надходить готівкова виручка, для запобігання зустрічному переміщенню готівкових коштів можуть витрачати її за узгодженням з обслуговуючими банками на оплату праці, виплати соціального характеру своїм працівникам.

Підприємства громадського харчування і споживчої кооперації можуть за рахунок готівкової виручки здійснювати закупівлю сільськогосподарської продукції і продуктів її переробки в населення.

В особливий період уповноважені банки ведуть систематичний облік підприємств та організацій, які мають постійну готівкову виручку.

6. У разі настання обставин, що унеможливають здавання підприємствами та організаціями готівкових коштів до уповноважених банків, підприємства та організації можуть перевищувати ліміт залишку готівки в касі одночасно вживаючи заходів для забезпечення щонайскорішого здавання понадлімітних коштів до таких банків або мобільних підрозділів банків.

7. Уповноважені банки видають підприємствам, організаціям та фізичним особам-підприємцям готівку для забезпечення потреб, що виникають у процесі їх функціонування та не суперечать законодавству України.

8. Для видачі готівки підприємствам, організаціям та фізичним особам-підприємцям уповноважені банки за потреби мають право перевіряти їх відповідні документи, що обґрунтовують згідно із законодавством України необхідність одержання готівки.

9. Підприємства, організації, фізичні особи-підприємці, які відкрили поточні рахунки в уповноважених банках і зберігають на цих рахунках свої кошти на договірних засадах, здійснюють розрахунки за своїми зобов'язаннями між собою виключно в безготівковій формі (крім розрахунків з бюджетом та цільовими фондами, які можуть здійснюватися готівкою за рахунок коштів, одержаних в банку або з виручки) у порядку, установленому нормативно-правовими актами Національного банку, а з населенням – як у безготівковій, так і в готівковій формах.

Розрахунки готівкою підприємств, організацій та фізичних осіб-підприємців із населенням проводяться за рахунок коштів, одержаних із кас уповноважених банків (у разі закупівлі сільськогосподарської продукції – і за

рахунок виручки), через їх каси із веденням відповідних книг обліку встановленої форми, а також через уповноважені банки шляхом унесення коштів для подальшого їх перерахування на поточні рахунки.

10. Уповноважені банки зобов'язані сприяти державним органам, що здійснюють контроль за дотриманням підприємствами, організаціями, фізичними особами-підприємцями встановленого порядку ведення операцій з готівкою.

Директор Департаменту
грошового обігу

В. П. Зайвенко

ПОГОДЖЕНО
Заступник Голови
Національного банку України

_____ Я. В. Смолій
“ ___ ” _____ 2015 року

Додаток 1
до Положення про організацію
готівкового обігу і ведення емісійно-
касових операцій у банківській
системі в особливий період
(пункт 7 глави 4 розділу IV)

_____ (найменування територіального управління)

“ ” 20__ року

Опис №

Згідно з розпорядженням _____ (найменування територіального управління)

від “ ” 20__ року №

відправляються з _____ (найменування територіального управління)

з бригадою інкасаторів у складі:
старшого бригади

_____ (прізвище, ініціали)

та інкасаторів

_____ (прізвище, ініціали)

_____ для утилізації шляхом
переробки _____

(спосіб переробки)

не придатні до обігу банкноти.

Індекс	Номинал	Сума	Кількість місць (мішків, касет)

Усього _____ грн.
(цифрами і словами)

_____ місць.
(цифрами)

видали
матеріально відповідальні особи:

прийняли
члени бригади інкасаторів:

_____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис);

_____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис);

_____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис) _____ (прізвище, ініціали) _____ (підпис)

Додаток 2
до Положення про організацію
готівкового обігу і ведення емісійно-
касових операцій у банківській системі
в особливий період
(пункт 11 глави 4 розділу IV)

“ ___ ” _____ 20__ року

Акт №
про утилізацію не придатних до обігу банкнот

Цей акт складено про те, що відповідно до розпорядження

_____ (найменування територіального управління)
від “ ___ ” _____ 20__ року № _____ мішків (касет)
(кількість)
з не придатними до обігу банкнотами на суму

_____ грн.

(цифрами і словами)
доставлені на підставі договору про проведення утилізації від “ ___ ”
_____ 20__ року № _____ на _____ у непошкодженій упаковці
(найменування підприємства)
та були розкриті інкасаторами

_____
(прізвище, ініціали)

_____
(прізвище, ініціали)

_____
(прізвище, ініціали)

Вміст мішків (касет) було звірено з написами на ярликах (супровідних ярликах) та з даними опису від “ ___ ” _____ 20__ року № _____, перевірено за пачками.

Під час перевірки в мішках (касетах) були не придатні до обігу банкноти:

Індекс	Номінал	Сума	Примітки

Усього _____ грн.

(цифрами і словами)

Усі зазначені не придатні до обігу банкноти утилізовані шляхом переробки _____.

(спосіб переробки)

Утилізація проведена в присутності комісії з утилізації не придатних до обігу банкнот, призначеною наказом _____

(найменування територіального управління)

від “___” _____ 20__ року № _____.

Голова комісії _____;
(прізвище, ініціали) (підпис)

члени комісії:

старший бригади
інкасаторів _____;
(прізвище, ініціали) (підпис)

Інкасатори: _____;
(прізвище, ініціали) (підпис)

_____
(прізвище, ініціали) (підпис)

_____
(прізвище, ініціали) (підпис)

_____
(прізвище, ініціали)

_____
(прізвище, ініціали) (підпис)

_____
(прізвище, ініціали) (підпис)